

Viljandi Gümnaasiumi arengukava „MEIE INIMESED 2.0“

Period: 2021 - 2023

Sisukord

Eessõna.....	3
Arengukava „MEIE INIMESED 2.0“ lähtekohad	4
Viljandi Gümnaasiumi alusväärtused	5
Meie missioon.....	5
Meie visioon	5
Meie õppe- ja kasvatustöö põhimõtted	5
Arengueesmärgid 2021 - 2023	6
Arengueesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevused	8
Õpilasesinduse kokkuvõtte arengukavast.....	12
Lisa 1 – Arengukavas läbivalt kasutatud mõisted	13
Lisa 2 - Arengukava valmimise skemaatiline selgitus	15

Eessõna

Arengukava koostatakse vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 67 lõikele 2 ning haridus- ja teadusministri 13.04.2016.a käskkirjale nr 1.1-2/16/83 „Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate üldhariduskoolide arengukavade kinnitamise kord“. Arengukava koostati vahemikus 08.2020 – 12.2020.

Viljandi Gümnaasiumi arengukava „Meie inimesed 2.0“ on koostatud koolimeeskonna - õpilased, õpetajad, lapsevanemad, hoolekogu liikmed - ühise tööna supervisioonide, arenguseminaride, arutelude ja töökoosolekute käigus. Oleme kooli algusaastast alates igal aastal regulaarselt läbi viinud meeskonna arenguseminare, mille eesmärgiks on ühiselt hinnata oma kooli arengut ning kavandada arendustegevusi.

Arengukava lähtekohaks on:

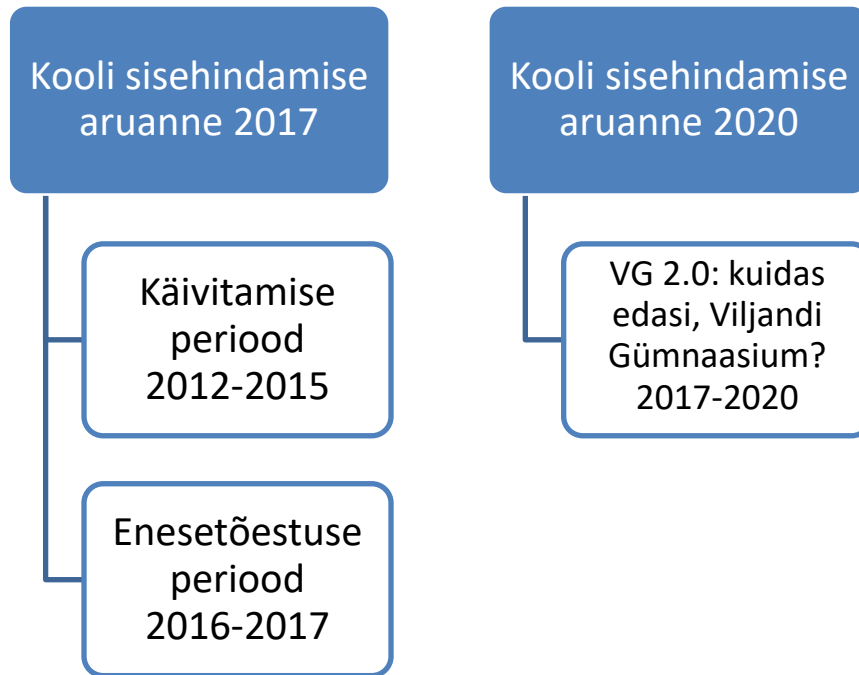
- Viljandi Gümnaasiumi arenguperioodi 2017-2020 “VG 2.0 – Kuidas edasi, Viljandi Gümnaasium?” sisehindamise aruanne;
- rahuloluküsitluste tulemused;
- meeskonna arenguseminaridel ja supervisioonil välja töötatud arenguvajadused ja nende täitmise võimalused;
- laiendatud juhtkonna¹ seminaridel sõnastatud arenguvajadused ning arengueesmärgid.

Oleme lähtunud põhimõttest, et arengukava peab olema meie organisatsiooni kõikidele liikmetele ja koostööpartneritele arusaadav ja kergesti ümbersõnastatav dokument.

¹ Laiendatud juhtkonda kuuluvad lisaks kooli juhtkonnale (direktor, õppealajuhataja, huvitegevuse koordinaator, projektijuht, IT-administraator, haridustehnoloog) ka õppenõustajad, õpilasesinduse mentor ja ainevaldkonna juhid. Laiendatud juhtkonnas on 15 liiget.

Arengukava „MEIE INIMESED 2.0“ lähtekohad

Viljandi Gümnaasium on tegutsenud 8 aastat. Kooli senise arengu võib jagada kolme etappi, mille jooksul toimunud areng on kirjeldatud kahes sisehindamise aruandes.

Arenguperioodi alguses (õppeaasta 2020/2021) on Viljandi Gümnaasiumis 545 õpilast, nendest 2 Tallinna õpperühmas, kus õpivad meie kooli kuulmispuudega õppijad. Kooli õppima asumisel on võimalik valida 6 õppekava (õppesuuna) vahel: humanitaar- ja kunst, loodus-reaal, majandus ja ettevõtlus, matemaatika-füüsika, sotsiaalsained, võõrkeeled.

Arenguperioodi läbiv teema on „**Meie inimesed 2.0**“ Tegemist on kooli arengu käsitlemisega ühiskonna ootuste ja vajaduste ning inimeste professionaalse arengu eelduse kaudu. Kooli üheksandal tegevusaastal on oluline teadvustada järjepideva arengu olulisust. Selle eelduseks on inimeste hoiakute, teadmiste ja oskuste toetamine.

Lähtume Viljandi Gümnaasiumis riigigümnaasiumite [kvaliteedikokkuleppes](#) ning oma organisatsioonis ühiselt kokku lepitud alusväärtustest, missioonist ja eesmärkidest.

Viljandi Gümnaasiumi alusväärtused

- hoolivus enda, teiste ja ümbritseva keskkonna suhtes;
- demokraatlik koostöö ja professionaalne areng;
- avatus ja innovaativsus;
- ettevõtlikkus;
- vastutus- ja kohusetundlikkus.

Meie missioon

Viljandi Gümnaasiumis on võimalik omandada individuaalsete võimete ja huvide põhine kvaliteetne üldkeskharidus, mis annab kooli lõpetanud noorele suutlikkuse realiseerida kaasaegses ühiskonnas oma teadlikult kavandatud eesmärged edasisel haridusteel või tööturul. Kujundame harmoonilist isiksust, kes on motiveeritud elukestvalt õppima ning on suuteline seadma endale teadlikke õpieesmärged ning neid ellu viima.

Meie visioon

Kujundame tingimused kõrgetasemelise üldkeskhariduse omandamiseks kaasaegses, turvalises ja hoolivas õppekeskkonnas, kus märgatakse ja toetatakse õpilaste arengut. Kujundame harmoonilist isiksust, kes on motiveeritud elukestvalt õppima ning on suuteline seadma endale teadlikke õpieesmärged ning neid ellu viima. Toetame läbi õppekeskkonna õnnestunud õppimist. Väärtustame õpetaja professionaalset tööd, enesearendust ning õppeprotsessi loominguks. Oleme usaldusväärne koostööpartner Viljandi linna ja maakonna haridusvõrgustikule, oma partnerkoolidele ning lapsevanematele.

Meie õppe- ja kasvatustöö põhimõtted

- Tugineme õppe- ja kasvatustöö põhimõtetes kooli alusväärtustele. Lähtume demokraatliku organisatsiooni toimimise põhimõtetest ning kaasavast ja avatud juhtimisest. Kujundame õpilaste väärtushoiakuid ning hoolivust inimeste ja ümbritseva keskkonna suhtes ning suuname õpilasi väärtustama ennast kultuuri kandjatena, edasiviijatena ja kultuuride vahendajatena.
- Võtame õppekeskkonna kujundamisel aluseks head suhted, mis põhinevad vastastikusel lugupidamisel, üksteise seisukohtadega arvestamisel ja kokkulepete austamisel.
- Kohtleme kõiki eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades inimese eneseväärikust ja isikupära. Teeme kõik selleks, et vältida koolis vägivalda ja kiusamist.
- Arendame õpilaste individuaalseid võimeid, pakume võimalust ande- ja huvipõhiseks õppeks ning kujundame õpilaste valmisolekut teadlikeks karjäärivalikuteks ja elukestvaks õppeks.

- Toetame õpilaste, õpetajate ja töötajate algatusvõimet, loovust, motivatsiooni ning ettevõtlikkust. Kujundame kooli arengut toetavaid ja osaluspõhiseid koostöövorme ning algatame ja hoiame koostööd partnerorganisatsioonidega tagamaks õppimisvõimaluste mitmekülsust.

Arengueesmärgid 2021 - 2023

Koolimeeskond on arenguperioodile seadnud 3 eesmärki ehk arenguteemat.

1. ÕPILASE ÕPIOSKUSTE LÄBIV TOETAMINE

MIKS ON SEE OLULINE?

Õppetöös edenemine sõltub õpioskustest ja seda kujundavast tagasisidest. Õppimise, sh iseseisva õppimise oskus tagab õpiedu ja parema toimetuleku edasises elukestvas õppes. Õpioskus toetab omakorda õpilase enesemääratlust ning on seeläbi ka tema vaimse tervise huvides. Õpioskuse arenguga on seotud ka õpetaja oskus anda edasiviivat tagasisidet ja kasutada õpilase enesehindamist tema arengu kohta tervikpildi saamiseks.

2. ÕPETAJA MENTORI ROLLI TEADVUSTAMINE

MIKS ON SEE OLULINE?

Meie oskus juhendada õppetööd sõltub meetoodilisest pädevusest ja ainealasest pädevusest. Meie oskus juhendada ja suunata inimese õppimist vajab inimeste vahelise toetava suhtlemise oskust. See aitab meil parandada ka keerulistes olukordades suhtlemisega toimetulekut ja head kontakti lapsevanematega. Mentori (ja coachi) rolli teadvustamine tõhustab ja toetab õpetaja ja õpilase vahelist koostööd. Enda mentori rolli teadvustamine aitab kaasa soodsa sotsiaalse õppekeskkonna kujundamisele.

3. LÕIMITUD SEOSTEL PÕHINEVA ÕPPEKAVA ARENDAMINE

MIKS ON SEE OLULINE?

Meie senised lõiminguideed on ennast hästi õigustanud. Seostatud õppimine on tervikpilti kujundav ja tõhus. Selles suunas on meil pikk tee edasi minna: ühendatud kursused, ühendatud ainevaldkondlikud arvestused, projektõpe. Olgem ka valmis uue riikliku õppekava arenduseks, mida tehakse haridusstrateegia 2035 põhimõtete järgi.

Kõikide arengueesmärkide vajadus on välja kasvanud eelmise arenguperioodi tulemuste meeskondlikust analüüsist ja sisehindamisest, millega õpetajad ja töötajad alustasid ühiselt 2019. aasta mais toimunud arenguseminaril. Seal toodi selgelt välja vajadus õpetaja kui mentori rolli teadvustamiseks ning sellega seotud õppijat toetavate meetmete väljatöötamiseks uuel arenguperioodil.

Meeskonna supervisioonil 2020. aasta augustis Viimsis oli eesmärgiks ühiselt sõnastada seniste arenguteemade tulemused ning näha selle töö käigus uusi arenduskohti.

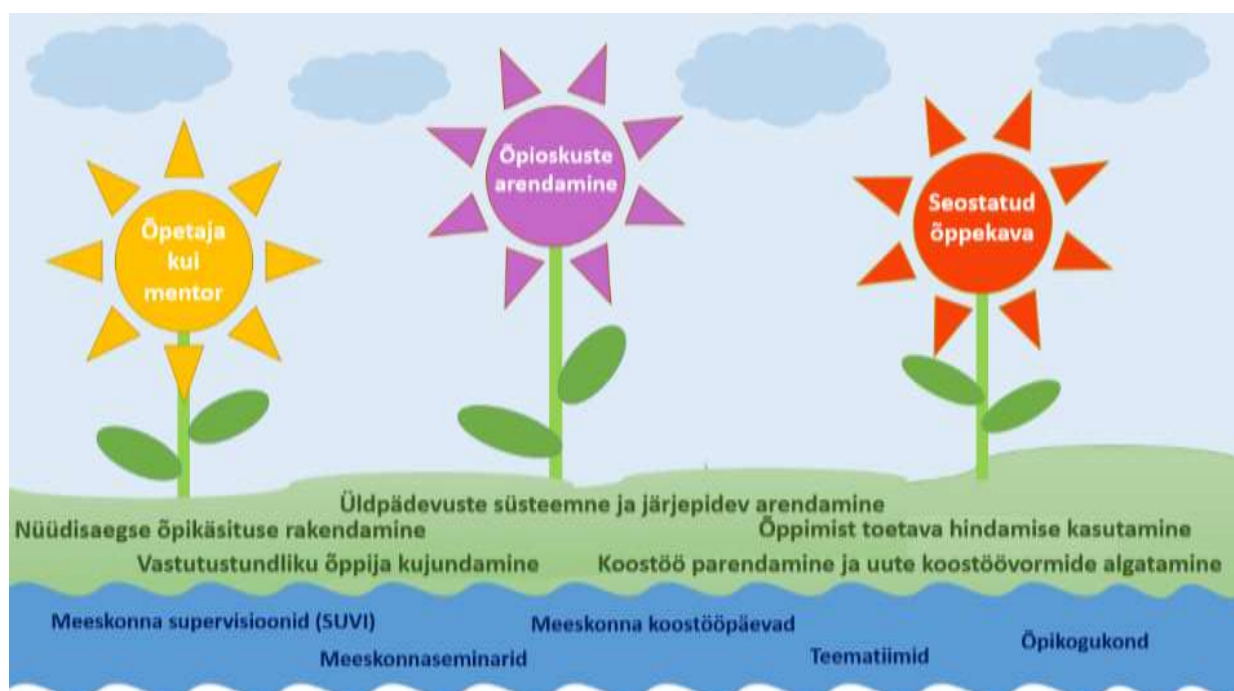
Kooli tulemusnäitajate arutelul koos koolipidajaga (aprill 2020) joonistus välja nüüdisaegse õpikäsituse valdkonnast edasi arenev teema õpioskuste läbivast toetamisest. Võibki öelda, et õpioskuste toetamine on kitsam teema nüüdisaegsest õpikäsitusest, millele fookuse seadmine võimaldab sisulise õppetöö kvaliteedi kasvatamist ja õpilase-õpetaja koostöö arendamist.

Seostatud õppekava teema on samuti tõstatunud läbi rahuloluküsitluste ja tulemusnäitajate. Õpilaste tajutud teadliku seoste kujundamise olemasolu õpitava osas koolis õppekavas oli liiga tagasihoidlik.

Uued arenguteemad on tugevalt seotud nii õpetaja professionaalse arenguga (oma muutunud rolli teadvustamine nüüdisaegse õpikäsituse kontekstis) kui ka õpilase õpioskuse kujunemisega seotud metakognitioon. Inimesekeskne vaade teemadele on ka põhjus, miks meie uus arenguperiood on nimetatud „Meie inimesed 2.0“.

Arenguperioodi eesmärke kujutab alltoodud illustratsioon, mis valmis meeskonna arenguseminariks 2020. aasta augustis (Pilt 1). See kujutab alt üles „lugedes“ meie koostöövorme, senised arenguteemasid ja senistest välja kasvanud uusi teemasid (lilled)

Pilt 1: Kooli arenguteemade südamed

Arengueesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevused

Arengueesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevusi kajastab Tabel 1.

Arengueesmärkide tegevuste ajagraafikut õppeaastate kaupa, tegevuste täitjaid, ressursse ning tulemuste mõõdikuid tulemuslikkuse indikaatoreid kajastab Tabel 2.

ÕPIOSKUSTE ARENDAMINE		
Arengueesmärk	Senine hea kogemus, mille peale uut eesmärki ehitada	Kavandatud tegevused eesmärgi täitmiseks
Õpilase õpioskuste läbiv toetamine	<ul style="list-style-type: none"> - Õpioskus kui üldpädevus on teadvustatud. Õpetajad on osalenud vastavas uuringus ja saanud koolitusi (koostöö Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskusega); - Õpioskuse teema on pälvinud üksmeelse prioriteedina käsitlemise, õpilastel on olemas teadmine, et see on gümnaasiumiõpingutes oluline; - Koolis on head kogemused enesehindamise rakendamisega; - Oleme kujundanud õppekeskkonna, mis toetab õppimist ja õpieesmärkide seadmist. Pakume õppenõustamist; - Koolis toimuvad õppimist toetavad tegevused: konsultatsioonid, õppetööga seotud õppekäigud, projektitegevused, ülekoolilised tegevused; - Olemasolevad õppija toetamise meetmed on hästi edasi arendatavad; 	<ul style="list-style-type: none"> - Ühes rühmajuhendajate tööjuhendi koostamisega vaadatakse üle ja uuendatakse õpilaste arengukaartide formaati; - Rakendatakse tõhusa arenguveestluse kord; - Kõikidele I aasta rühmadele korraldatakse õppeaasta alguses koolikeskkonda sisseelamist ning eduka õppimispraktika õpetamist soodustav väljasõit; - Arendatakse edasi mentorõpilaste süsteemi. Suurendame ühe õppesuuna eri aastakäikude omavahelist lõimingut, millega toetame õpilaselt õpilasele õpet; - Õpetajate üldpädevuste arendamise oskuse toetamiseks jätkatakse digikohvikute, MUHVi, alustavate õpetajate ringi ja teiste meeskonnasiseste koolitusvõimalustega. Rakendatakse senisest enam õpetajate professionaalsete õpikogukondade formaati; - Leiame võimalusi kujundamaks õppija oskust hinnata oma õpioskuste arengut; - Jätkatakse koostööd Tartu Ülikooliga õpioskuste toetamise projektides;

ÕPETAJA KUI MENTOR		
Arengueesmärk	Senine hea kogemus, mida hoida	Kavandatud tegevused eesmärgi täitmiseks
Õpetaja mentori rolli teadvustamine	<ul style="list-style-type: none"> - Õpetajate senised kogemused õpperühma juhendamisest on kujundanud selge arusaama õppija arengu toetamise vajadusest; - Mitmetes riigigümnaasiumides on mentormetoodikat tänaseks edukalt rakendatud ja seda kogemust on võimalik nii uurida kui kasutusele võtta; - Õpetajatele mentorluse ja coachingu meetodi õpetamiseks on koolile eraldatus HARNO koolitusressurss; 	<ul style="list-style-type: none"> - Luuakse rühmajuhendamise metoodika arendamise töögrupp; - Koostatakse rühmajuhendajate uus tööjuhend, mille koostamisel võetakse arvesse mentormetoodika senist praktikat teistes riigigümnaasiumites; - Võetakse kasutusele uus rühmajuhendajate tööjuhend ning rakendatakse mentormetoodikat õpperühmade juhendamisel; - Kogu arenguperioodi vältel analüüsitakse uue rühmajuhendamise tööjuhendi efektiivsust;
SEOSTATUD ÕPPEKAVA		
Arengueesmärk	Senine hea kogemus, mida hoida	Kavandatud tegevused eesmärgi täitmiseks
Lõimitud seostel põhineva õppekava arendamine	<ul style="list-style-type: none"> - Oleme kooli õppekava üldosas sõnastanud lõimingu põhimõtted; - Koolis on mitmeid lõimitud õppe praktikaid, mis on ennast õigustanud ning mille jagamiseks oleme valmis; 	<ul style="list-style-type: none"> - 2020. aasta kevadel HARNO-lt saadud tagasiside kooli õppekavale soovitas arendada välja ainevaldkonna kavade senisest üksikasjalikumalt. Käivitame ainevaldkondade kavade arenduse eesmärgiga leida lõimingukohti nii kogukonnaga kui kooli õppekava sees; - Rakendame varasemast rohkem jagatud õpetamise praktikat, et suurendada ainetevahelist lõimingu; - Koostööpartneritega koostöölepingute ülevaatamine ja uuendamine eesmärgiga arendada lõimitud seostel põhinevat õpet; - Arendame VÕTA süsteemi, et hinnata varasemast enam huviharidust ning koostööpartnerite juures tehtud tööd õppetöö osana;

		<ul style="list-style-type: none"> - Läbi kogukonnapraktika kursuse arvestatakse ühiskondlikku aktiivsust (osalust omavalitsuste noortevolikogudes, õpilasesinduses, vabäühendustes) õppetöö osaks. Luuakse tugisüsteem, mis võimaldab ühiskondlikku aktiivsust siduda koolielu lahutamatuks osaks; - Seniselt ainevaldkondade juhtide süsteemilt minnakse üle õppesuundade juhtide süsteemile. Eesmärk on vähendada ainevaldkonnapõhist lähenemist õppetööle ning käsitleda õppesuundasid tervikuna, mille sees toimub lõimitum õppetegevus;
--	--	---

Tabel 1: Arendustegevused

Õpilasesinduse kokkuvõte arengukavast

Viljandi Gümnaasiumi õpilasesinduse liikmed tunnevad ja tajuvad, et õpioskus ja selle arendamine on hädavajalik. Õpioskus aitab toime tulla elukestvas õppes ning seeläbi kasvada täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes tunneb iseennast ja mõistab ümbritsevat keskkonda.

Mentori rolli teadvustamine aitab kaasa tõhusamale koostööle õpilase ja õpetaja vahel ning toetab õpilaste individuaalset arengut nii sotsiaalsel kui ka tulemusliku õpioskuse toetamise tasandil.

Seostatud õppekava vähendab dubleerimist ning arvestab õpilaste tegevusi väljaspool formaalõpet ning annab võimaluse käistleda omandatud kui ühtset tervikut.

Viljandi Gümnaasiumi arengukava 2021 – 2023 on sidus, mõtestatud ja arusaadavalt sõnastatud dokument, mis seab eesmärgiks toetada igakülgset õppija arengut.

Viljandi Gümnaasiumi Õpilasesinduse nimel

Õpilasesinduse president

Berit Sarap

Lisa 1 – Arengukavas läbivalt kasutatud mõisted

Areng - kulgemine soovitud sihtide, eesmärkide suunas. Arengukava on dokument nende sihtide sõnastamiseks.

Elukestev õpe - pidev eneseharimine ja ühiskonnaga kohandumine konkurentsivõimimiseks.

Kaasav juhtimine - inimeste võimetele toetuv arengu ellukutsumine ja ühise heaolu loomine, et luua sügavat seotust ja kaasas oleku tunnet arengu kavandamisel, kõiki puudutavate otsuste langetamisel ning probleemide lahendamisel.

Kujundav hindamine (ka õppimist toetav hindamine) - Hindamise viis, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu protsessile, tema arengu võrdlemisele varasemate saavutustega. Tagasiside puudutab õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundav hindamine võib toimuda nii suuliselt kui kirjalikult ning võib olla nii eristav kui mitteeristav².

Kokkuvõttev hindamine – hindamise viis, mille käigus mõõdetakse õpilase sooritusetaset eristavalt või mitteeristavalt. Kõik kursused lõppevad gümnaasiumis kokkuvõtva hindegaga.

Lõiming – õppeainete vaheline seos, kus lõimitakse õpitav üheks tervikuks. Lõiming on jaotatud sisemiseks (õpilased loovad ise seosed) ja väliseks (seosed luuakse õpilaste eest õppetegevuse kavandamise käigus) lõiminguks. Väline lõiming on omakorda jaotatud vertikaalseks (ainesiseseks) ja horisontaalseks (ainetevaheliseks) lõiminguks.

Mentorlus – toetamine ja õpetamine isiku (mentori) poolt, kellel on antud valdkonnas suuremad kogemused. Mentor suunab oma nõuannete kaudu nõustatava (mentee) otsust langetama ja lahendust leidma.

Nüüdisaegne õpikäsitlus – käsitlus, mille kohaselt õppija tegeleb aktiivselt teadmiste konstrueerimisega. Õppimisel ja õpetamisel on oluline aktiveerida eelnevad teadmised ning siduda need uutega. Ainealase sisu, oskuste ja teadmiste kõrval on oluliseks õppimise

² Mitteeristav hindamine on skaalal arvestatud/mittearvestatud. Eristav hindamine on tähe- või numbriskaalal toimuv hindamine

eesmärgiks õppimise ja õpetamise protsess ning sellega seotud oskused ja hoiakud nii õpilastel kui õpetajatel.

Õpieesmärk – õppija poolt endale seatud individuaalne eesmärk, mille täitmise poole ta pürgib.

Õpikeskkond - õppija enda poolt kujundatud meelepärase keskkond, mis toetab tema õppimist ning mida õppija saab ise reguleerida. Õppija saab omale sobiva õpikeskkonna kujundada talle pakutavatest õppekeskkonna võimalustest. Õpikeskkonna kvaliteet on tihedalt seotud õppija võimega tõhusalt suhelda, leida informatsiooni, otsida abi ja teha teistega koostööd.

Õpikäsitlus – arusaam sellest, mis eesmärkidel ja mil viisil õppimine toimub, millistes suhetes on õppeprotsessis osalejad ning nende tõekspidamiste sihipärane rakendamine.

Õppe-eesmärk – õppekavas seatud eesmärk, milles kirjeldatakse õppija suutlikkusi eri tasemetel.

Õppekeskkond – õppijat ümbritsev füüsiline, sotsiaalne ja vaimne tegevuskeskkond, mis hõlmab õppematerjale, õppekava, tehnilisi vahendeid, õpetajat koos tema pädevuste ja õpetamiskäsitusega, õppimis- ja õpetamismeetodeid ning mis peab looma parimad võimalused õppimiseks ja eneseväljenduseks ning toetama igakülgset õppija arengut.

Õppekorraldus – õppetöö toimimine vastavalt kehtestatud ajakavale ja kehtestatud reeglitele.

Pädevus - õppimise tulemusel omandatav teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mille olemasolu ja saavutatud taset on võimalik tõendada ja hinnata.

Sisehindamine - järjepidev ja süstemaatiline õppe- ja kasvatustegevuse ja juhtimise analüüs ning tulemuslikkuse hindamine õppeasutuse arenguks vajalike otsuste vastuvõtmiseks.

Supervisioon - töönõustamine, mis on seotud konkreetse valdkondkonnaga ja tegevusega, näiteks organisatsiooni arengu kavandamine. Supervisiooni käigus suunatakse meeskonda ise selgusele jõudma tema enda püstitatud küsimustes. Läbiviimisel võib kasutada superviisorit, kes juhib supervisiooni protsessi.

Üldpädevus – elus toimetulekuks ja elukestvaks õppimiseks vajalikud kõige üldisemad teadmised, oskused ja hoiakud.

Lisa 2 - Arengukava valmimise skemaatiline selgitus

Skeem 1. Arengukava valmimisega seotud meeskonnategevused